

augustus 2011

24 NIEUWSBRIEF

Eerste Stolpersteine gelegd

Op maandag 25 juli zijn in Heenvliet, Hellevoetsluis, Oostvoorne en Brielle onder zeer grote belangstelling 31 Stolpersteine gelegd door kunstenaar Gunter Demnig.

Het was een zonnige dag tussen dagen van regen. Om kwart voor tien werd begonnen in Heenvliet waar de oude synagoge heeft gestaan. Hier werd, door bewoner Ko Smit, de deur van de synagoge uit 1807 geschonken aan de Sjoel in Brielle. Bijzonder is ook dat hij onder dit huis het Mikwe terugvond en heeft uitgegraven. Alle aanwezigen maakten van de gelegenheid gebruik om dit ritueel bad te zien.

Jong en oud

Na Heenvliet werden ook gedenkstenen gelegd in Hellevoetsluis,

Oostvoorne en Brielle. Bij iedere steenlegging was een korte plechtigheid en in iedere gemeente was de burgemeester of loco aanwezig. De gedenkstenen werden aangereikt aan Gunter Demnig, door familie, vrienden of de bewoner van het pand. De oudsten waren Harry (90+) en Sieny Cohen uit Amsterdam en de jongste was Lieve van der Poel.

Ondanks de schoolvakantie waren de scholieren Loes en Gijs Jansen, Maegan Nieswand en Astrid de Munck namens de scholen van Brielle aanwezig en reikten de steentjes aan voor de kinderen uit de gezinnen Katan en Izak Gazan. Achter-achterkleinkinderen van de oude Jannetje Philipse die, 97 jaar oud, moest worden ingezet voor de arbeid in Duitsland, gaven steentjes voor deze familie.

Ontroerende momenten

Het was een dag vol ontroerende momenten. Verre familieleden en vrienden, sommigen heel oud, waren gekomen en betrokken bij de steenlegging. Er waren toespraken namens school of familie, (eigen) gedichten, bloemen.

Burgemeester Peter de Jong van Oostvoorne besloot zijn toespraak met de woorden: "Vanaf nu zijn hun namen verankerd in de gemeente waar vandaan ze zijn gedeporteerd. Om hen nooit meer te vergeten."

Bijeenkomst Sjoel

Zondag 24 juli was, voorafgaande aan de steenlegging, een bijeenkomst in de Sjoel. Hier vertelde Gunter Demnig over het project dat zijn levenswerk is geworden.

Kaarsen werden aangestoken voor iedere familienaam waarvoor gedenkstenen zijn gelegd.

Dineke Husing zong onder pianobegeleiding van Atelma van Strien, Hebreeuwse liederen.

Pianiste Henriette Maat speelde een Medley van composities van Jaap Philipse, samengesteld door Antoinette Lammers.

Voor iedereen die er wel of niet bij kon zijn: volgend jaar worden de overige steentjes gelegd in Zuidland en Spijkenisse. Hartelijk dank aan de werkgroepen in Heenvliet, Hellevoetsluis, Oostvoorne en Brielle die deze dag organiseerden.

Foto's gemaakt door Maurice Mol kunt u vinden op: <http://www.flickr.com/photos/mauricem/>

De foto's van Joost de Koning zijn te zien via: <https://picasaweb.google.com/vriendencatharijn/StolpersteinePlaatsen>

De filmpjes van Joke van Driel staan op Youtube.

Overname uitsluitend met bronvermelding.

Een verslag en foto's van deze dag ook op: www.sjoelbrielle.nl

Financiële steun

Dit Stolpersteineproject werd mede mogelijk gemaakt door financiële steun van DeltaPORT Donatiefonds, Zuster Visserfonds, Stichting Carpe Diem, Gemeente Hellevoetsluis, Mediataal Mediaproducties, Jan Hoogwerf, Cees Zwaan en anderen.

Met dank ook aan Hotel de Nymph voor de gastvrijheid van de heer Demnig en zijn assistent, de Sint-Catharijnekkerk voor het beschikbaar stellen van de microfoon.

De Brielse Sjoel in haar verhalen

Zondag 11 september wordt het boekje 'De Brielse Sjoel in haar verhalen' gepresenteerd in de Brielse Sjoel.

In de afgelopen tijd, vanaf de restauratie in 2005, hebben allerlei voorwerpen uit de Joodse traditie hun weg gevonden naar de Turkade. Twee zilveren kandelaars, een jasje, een boekrol met het verhaal van Esther, gebedsriemen, een Hebreeuwse Bijbel; het is een greep uit de kostbaarheden die soms bij toeval werden ontdekt. Meer dan eens werden attributen al die jaren, sinds de oorlog, ook bewaard door Joodse en ook door niet-Joodse families. Elk van deze geschonken voorwerpen is verbonden met een eigen, vaak ontroerend verhaal. Deze verhalen zijn verzameld en op schrift gezet door de eerste voorzitter van de Stichting Behoud Synagoge Brielle, dominee Egbert Rietveld. Veel foto's van kenmerken in de Sjoel en van geschonken voorwerpen sieren het boekje.

Op open monumentendag, zaterdag 10 september, is er een voorverkoop. Belangstellenden kunnen dan in de Sjoel dit bijzondere boekje kopen met een eenmalige korting voor 7,50 euro. Daarna kost het boekje 10 euro. Op zaterdag 10 september is de Sjoel open van 10.00 tot 16.00 uur.

Culturele agenda - winterprogrammering

Het is misschien nog vroeg, maar we zijn toch al bezig met het winterprogramma. Inmiddels staat er al aardig wat op de rol voor de komende maanden.

- Dat begint uiteraard met de donateursmiddag op 11 september waar Egbert Rietveld zijn verhalenboekje over Joodse voorwerpen zal introduceren. Natuurlijk gaat dit niet zonder zijn toelichting waardoor boeiende verhalen zijn gegarandeerd. Verder die middag muziek met een hapje en een drankje en volop gelegenheid elkaar te ontmoeten. Door de Kunstkring Voorne wordt een kleine expositie ingericht van werken die het thema van de Sjoel uitdragen 'Licht en Hoop'. Het boekje van Egbert Rietveld is die middag te koop tegen gereduceerde prijs.
- Oktober is niet alleen wijnmaand maar ook een prima maand om de historie van de Sjoel alsook de oorspronkelijke functie nader te bezien. Historicus en boeiend spreker Arie van den Ban zal dit onderwerp inleiden op een dinsdag in oktober.
- Op 8 november zal dominee Anke Dekker een lezing houden over de kunst en de mens Chagall. Uiteraard gaat dat niet zonder prachtige beelden van zijn schilderijen. Er zal ook passende

muziek te horen zijn. Het belooft zeker een bijzondere avond te worden.

- Eind december houden we een Chanoukafeest met onder andere een maaltijd met Joodse gerechten.
- Verder zal er maandelijks op maandagavond een bijzondere film worden vertoond en is er op de laatste zondagmiddag van de maand een literair café.

Voor meer informatie zie de website: www.sjoelbrielle.nl

Herdenking 2011

Zoals ieder jaar worden op donderdag 27 oktober om 16.00 uur in de Sjoel de namen genoemd van allen die werden gedeporteerd uit plaatsen in de regio. De 45 namen worden genoemd en voor ieder van hen wordt een lichtje aangestoken aan de brandende kaarsen van een grote Chanoekea uit Jeruzalem. Zoals eerder een seiderschotel en een vitrine werd de kandelaar geschonken door Wim van Dam uit Oud-Beijerland.

Sjoel in de belangstelling

In de vorige nieuwsbrief was te lezen dat we volop bezig zijn met de toekomst. Om ervoor zorgen dat de Sjoel nog meer in de belangstelling komt te staan.

Nieuwe folder

Daar hoort ook een verdere professionalisering bij. We werken daar hard aan en de eerste stappen zijn gezet. De nieuwe folder is daar een prachtig voorbeeld van.

Bruisend Brielle en Open Monumentendag

Om de Sjoel onder de aandacht te brengen is het gebouw zoveel mogelijk geopend. Dat kan (nog) niet elk dag, maar natuurlijk tijdens Bruisend Brielle en Open Monumentendag. Met onder andere optredens van Antoinette Lammers en Sanne Wolters achter de piano op zaterdag 27 augustus.

Film en debat: waardig leven, waardig sterven

Leven dat wordt gezien als een geschenk behoort tot een breed gedeeld levensbesef. Ook vanuit geloof is de gedachte vertrouwd dat het leven een gave is, ontvangen uit Gods hand.

Zijn er momenten denkbaar, dat mensen dit gegeven leven ook weer bewust willen teruggeven aan de Schepper en Schenker van alle leven?

Euthanasie is reeds mogelijk bij ondraaglijk en uitzichtloos lijden. De laatste tijd vragen mensen ook om euthanasie bij beginnende dementie. In hun visie is de weg van dementie ook uitzichtloos en de verdere aantasting van eigen mens-zijn en waardigheid is voor hen ondraaglijk. Hoe denkt u, denken wij daarover en waar ligt voor u de grens, maar ook de mogelijkheid voor menswaardig leven en sterven?

Naast de waarde van palliatieve zorg laat de documentaire 'Voordat ik het vergeet' zien hoe een man, aan het begin van het

proces van dementie, zelf bepaalt waar voor hem de grens van waardig leven ligt en waar deze eindigt. Hoe zijn vrouw en kinderen omgaan met zijn besluit laat deze documentaire ook zien.

De documentaire wordt vertoond op de eerste avond van 'Film en debat: waardig leven, waardig sterven'. Daarna praten we na over deze indringende film. Vragen die bij ons opkomen formuleren we om aan een paar gastsprekers voor te leggen op de tweede avond. Gastsprekers op de tweede avond zijn Petra de Jong, voorzitter van de NVVE, en een huisarts uit onze regio.

De eerste bijeenkomst is op maandag 21 november, gevolgd door de tweede avond op woensdag 30 november. Beide keren begint de avond om 20.00 uur, met inloop vanaf 19.30 uur. De bijeenkomsten zijn in de Sjoel in Brielle.

Programma met prachtige films

Binnenkort is het weer zover. Op maandagavond 19 september start de Filmclub Sjoel Brielle weer een nieuw seizoen met prachtige films in de Sjoel.

We hebben besloten om komend seizoen de films alleen op de maandagavonden te vertonen. De Sjoel is geopend vanaf 19.30 uur en de film begint om 20.00 uur.

Met een zeer scherpe prijs voor een passe-partout hopen wij een groot aantal filmliefhebbers naar de Sjoel te trekken. De passe-partouts van 40 euro voor het seizoen met acht films kunnen vanaf heden worden besteld. Dat kan via Egbert Rietveld, Langestraat 16, 3231 VJ Brielle

U kunt het verschuldigde bedrag contant voldoen op de eerste filmavond of u maakt het bedrag over op rekeningnummer: 3654.29.333, ten name van Stichting Behoud Synagoge Brielle en onder vermelding van Filmclub Sjoel Brielle 2011- 2012.

Na de overboeking, ligt een passe-partout voor u klaar in de Sjoel op de eerste filmavond. De prijs van een los toegangsbewijs bedraagt 6,50 euro. Bij de prijs is een kopje koffie of thee inbegrepen. Daarna betaalt u voor koffie, thee en frisdrank 1,50 euro en voor een glas wijn 2 euro.

Om meer bekendheid aan de filmavond te geven zou het geweldig zijn wanneer u andere filmliefhebbers op de filmavonden in de

Sjoel wilt attenderen. Weet u iemand die belangstellend is, geef dan zijn of haar e-mailadres door en het wordt in de mailing opgenomen.

Data filmavonden

19 september 2011	23 januari 2012
24 oktober 2011	20 februari 2012
14 november 2011	19 maart 2012
19 december 2011	16 april 2012

Nieuwe webmaster

Na het vertrek van Jaap Heimans als bestuurslid zijn we op zoek gegaan naar iemand die de website kan beheren. Die hebben we gevonden in de persoon van Piet de Winter. Momenteel wordt de website opnieuw ingericht en van meer actuele informatie voorzien. Het is de bedoeling om ook de agenda op de website te plaatsen en actueel te houden. U kunt u abonneren op onze gratis digitale nieuwsbrief waardoor u optimaal op de hoogte blijft van alles wat er in de Sjoel gebeurt.

Meld u aan via de website www.sjoelbrielle.nl.

Financieel nieuws

Nieuwe penningmeester

Eind juni 2011 heeft het bestuur Gerard den Boon uit Zuidland benoemd als nieuwe penningmeester. Inmiddels is de penningmeester al aan de slag gegaan en dat was hard nodig omdat een aantal zaken vanaf eind vorig jaar stil hadden gelegen.

Stand van zaken

De actuele stand van zaken geeft aan dat de financiële situatie nog steeds krap is te noemen. Het mooie is dat er desondanks waardevolle initiatieven, zoals het leggen van de Stolpersteine, met groot succes kunnen worden gerealiseerd.

Het bestuur van de stichting is iedereen dankbaar die hierbij een (geldelijk) steentje heeft bijgedragen.

Gegevens stichting en exploitatiewerkgroep

Secretariaat

(0180) 617 090

secretaris@sjoelbrielle.nl

Penningmeester

(0181) 459 910

penningmeester@sjoelbrielle.nl

Voor donaties en giften

Stichting Behoud Synagoge Brielle

giro 1976005

U en wij realiseren ons dat plannen geld kosten en vandaar dat onze donateurs ons zelden teleurstellen. Elders in deze Nieuwsbrief kunt u lezen dat we in het kader van informatieverstrekking graag voorlichting geven aan onder andere scholieren en andere bezoekers. Herinnering is verlossing, vergeten is ballingschap. Onder dat motto proberen we op eigentijdse wijze kennis over te dragen: opdat ook wij niet vergeten.

Acceptgiro

Dat daarvoor geld wordt gevraagd zal u niet verbazen. Met gerichte acties komen we er dit najaar op terug. Bijgesloten vindt u een acceptgiro voor het geval dat u niet eerder in de gelegenheid was een bijdrage over te maken.

Verhuur en exploitatie

verhuur@sjoelbrielle.nl

(0181) 470 444

Activiteiten op cultureel gebied

cultuur@sjoelbrielle.nl

Educatie en contact met scholen

Elsa Galinsky (0181) 417 397

Rondleidingen met gids

Taetske Vollmuller (0181) 452 583

Beheerder

Ina van Veen (0181) 417 516

De Sjoel - Turfkade 16 - 3231 AR Brielle

www.sjoelbrielle.nl

